

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. d)
Sociologie

Varianta 5

Profilul umanist din filiera teoretică.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I TÉTEL

(30 pont)

Írja a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt! Egyetlen helyes válaszlehetőség van!

1. Az a szocializációs funkció, amely biztosítja a nyelv, a hagyományok, a társadalmi értékek és normák átöröklésének feltételeit, jellemzője:
 - a. az egyháznak
 - b. a családnak
 - c. a hasonlósági csoportnak
 - d. a politikai pártoknak
2. Az a rendszer, amelynek jellemzője a képviselői kormányzás, úgy határozható meg, mint:
 - a. önkényuralmi rendszer
 - b. kommunista rendszer
 - c. demokratikus rendszer
 - d. totalitárius rendszer
3. Az a funkció, ami akkor jut kifejezésre, amikor egy politikai párt, elsősorban társadalmi síkon felmerülő konfliktusok megoldását vállalja fel:
 - a. bizonyos személyek, adott kritériumok szerinti felkarolásának funkciója
 - b. a hatalom megtartásának funkciója
 - c. nemzeti, csoportos vagy etnikai érdekek felkarolásának funkciója
 - d. a közvetítő funkció
4. A mások kulturális sajátosságainak ismerete és ennek tiszteletben tartása csökkentheti:
 - a. az előítéletek kialakulását
 - b. az informális nevelést
 - c. a sztereotípiák kialakulását
 - d. a csoportkohéziót
5. Amikor az egyének szervezett formában fejezik ki elégedetlenségüket, ez:
 - a. az erkölctől való eltérés
 - b. társadalmi konfliktus
 - c. bűnözés
 - d. a hatalom felhasználása
6. Amire akkor utalunk, amikor az egyének egyetértésüket vagy beleegyezésüket fejezik ki a csoport problémáinak megoldására vonatkozóan:
 - a. a kohézió
 - b. a diszkrimináció
 - c. az objektív szekularizáció
 - d. a megéléshez szükséges források hiánya

7. A tanügyi rendszer és a gazdasági rendszer közötti fennálló viszony:
- ellentmondásos
 - domináns
 - hatalmi
 - kölcsönös
8. Annak az államnak a jellemzője, amely a munkanélküliséggel, betegséggel, előregedéssel küszködő társadalom nehézségeit és társadalmi rizikóinak csökkentését vállalja fel:
- törvénytelen
 - önkényes
 - szociális
 - idegengyűlölő
9. Amikor nonprofit és önkéntességi alapon valósul meg egy szervezet tevékenysége, akkor ez:
- magánvállalkozás
 - civil szervezet
 - állami vállalat
 - kereskedelmi társaság
10. Az a jelenség, amely megjelenéséhez könnyen vezethet a frusztráció és a társadalmi alkalmazkodásra való képtelenség:
- kirekesztés
 - esélyegyenlőség
 - csoportba való integrálás
 - tolerancia

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A baloldali oszlopban a korrupcióra vonatkozó fogalmak vannak felsorolva, a jobboldali oszlopban pedig erre vonatkozó igaz kijelentések. Írják a vizsgalapra a baloldali oszlop betűinek és a jobboldali oszlop számainak helyes párosítását!

a. Korrupció	1. Az a személy, akinek célja, a törvényességet megkerülve és megvesztegetéshez folyamodva, bizonyos előnyökhöz jutni.
b. A megvesztegető személy	2. Az erkölcsösséget, a kötelességet, a törvényt megszegő állapotot jelent.
c. A megvesztegetett személy	3. Lehet az egyének életszínvonal csökkenése.
	4. A szetreotípussal azonos értelmű.
d. A korrupció oka	5. Az a személy, aki bizonyos előny megszerzése érdekében megszegi az erkölcsi normákat, a szakma etikai szabályait és a törvényt.

12 pont

B. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

A nevelés a szocializációs folyamat része, amely során az emberek a társadalmi életben való részvételhez szükséges viselkedésformákat sajátítják el. Az iskola egy komplex szocializációs ágens, amely úgy információkat, szakosítást, mint egy teljes formális és informális érték és normatív közeget biztosít. A tanulók és az egyetemisták nem csak a tanárok által bemutatottaktól tanulnak, hanem a többi diákkal és egyetemistával való interakciókból is.

A fenti szövegből kiindulva, válaszoljon az alábbi kérelmekre:

1. Fogalmazza meg a szöveg alapgondolatát! **2 pont**
2. Magyarazza meg, körülbelül fél oldalas terjedelemben, a szövegben megemlített két szociológiai fogalom interakcióba lépésének sajátos módját! **10 pont**
3. Érveljen a következő hipotézis mellett vagy ellen: *az emelkedést eredményező társadalmi mobilitást a társadalom gazdasági dimenziója is meghatározza.* **3 pont**
4. Mutassa be arra a tényre vonatkozó nézetét, mely szerint fennáll annak a kockázata, hogy iskolán kívül a szocializációs folyamat hiányos marad. **3 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Válaszoljon az alábbi kérelmekre:

1. Pontosítsa a *közvélemény kutatás* fogalmát! **4 pont**
2. Említse meg a nagy csoport két jellemzőjét! **6 pont**
3. Mutasson rá, fél oldal terjedelmű, összefüggő szövegben, amelyben a fogalmakat sajátos szociológiai értelmükben használja, egy összefüggésre a *nyitott társadalom* és a *szerzett státusz* fogalmai között! **10 pont**
4. Példázza, ahogyan a vonatkoztatási csoport befolyása hozzájárulhat a társadalmi státusz megváltozásához! **4 pont**
5. Érveljen, körülbelül tíz sor terjedelemben, azon kijelentés mellett, mely szerint: *az értékrendhez való viszonyítás által az interperszonális kapcsolatok megteremtik az egyén felépítéséhez és megnyilvánulásához szükséges közeget.* **6 pont**